

Εισαγωγικά Σχόλια του Κ. Ν. Σταμπολή

Αξιότιμη κα Γενική Γραμματέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

Αξιότιμε κε Πρόεδρε της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας,

Αγαπητοί εταίροι του και αγαπητά μέλη του ΙΕΝΕ,

Κυρίες και κύριοι,

Για μια ακόμα φορά σας καλωσορίζω στην ετήσια αυτή καθιερωμένη εκδήλωση του ΙΕΝΕ, το συνέδριο για την « Ενέργεια και την Ανάπτυξη».

Ένα συνέδριο που τα τελευταία χρόνια έχει διευρυνθεί γεωγραφικά έτσι ώστε πέρα από την Ελλάδα συμμετέχουν και εκπρόσωποι των περισσότερων χωρών της περιοχής θέλοντας με αυτόν τον τρόπο να υπογραμμίσουμε, ως Ινστιτούτο, την δέσμευση μας στον ενεργειακό τομέα της ΝΑ Ευρώπης.

Μια δέσμευση η οποία δεν είναι κενού περιεχομένου αλλά απόλυτα ειλικρινής αφού εδώ και δυο χρόνια στο Συμβούλιο Εταίρων του Ινστιτούτου, στο Board of Governors, συμμετέχουν ισότιμα εταίροι από όλες σχεδόν τις χώρες της περιοχής, πολλοί από τους οποίους είναι σήμερα μαζί μας, και θα ήθελα να τους ευχαριστήσω θερμά που ταξίδευσαν στην Αθήνα για να λάβουν μέρος στο φετινό Συνέδριο.

Με την συμμετοχή των εταίρων μας από την ευρύτερη περιοχή στην διοίκηση του Ινστιτούτου το ΙΕΝΕ έχει αποκτήσει πλέον μια ουσιαστική περιφερειακή διάσταση πράγμα που έχει μεν βαρύνει την ευθύνη που έχουμε απέναντι στις κυβερνήσεις και στους φορείς της περιοχής, αλλά ταυτόχρονα μας έχει επιτρέψει να μελετάμε και να αναλύουμε τα πράγματα σε ένα ευρύτερο και πλέον ρεαλιστικό πλαίσιο και άρα να είμαστε περισσότερο χρήσιμοι σε επίπεδο χάραξης πολιτικής και της εδραίωσης συνεργασιών σε διμερές και περιφερειακό επίπεδο.

Εάν κάτι φανέρωσε η τρέχουσα ενεργειακή κρίση είναι η επιτακτική ανάγκη για στενή συνεργασία και συντονισμό μεταξύ των διαφόρων χωρών σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδιαίτερα στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης. Κάτι που από την πλευρά μας το έχουμε κάνει πράξει ήδη από το 2007 με την τακτική οργάνωση, του South East Europe Energy Dialogue στην Θεσσαλονίκη και αλλού. Για αυτό είμαστε ιδιαίτερα ευτυχείς που στο φετινό συνέδριο, χάρη στην συνεργασία μας με τον Υπουργό

Ενέργειας κο. Κώστα Σκρέκα, φιλοξενούμε για πρώτη φορά μια συζήτηση στρογγυλής τραπέζης σε επίπεδο υπουργών χωρών από την περιοχή.

Η ενεργειακή κρίση που βιώνουμε σήμερα και είναι ίσως χειρότερη και ισχυρότερη σε ένταση και μακροχρόνιες επιπτώσεις, σε σύγκριση με την άλλη μεγάλη πετρελαϊκή κρίση του 1973-που μερικοί από εμάς την ενθυμούνται πολύ καλά- αποτελεί αφορμή για μια επισκόπηση και αναθεώρηση του ισχύοντος ενεργειακού παραγωγικού και καταναλωτικού μοντέλου. Κοινό χαρακτηριστικό με την κρίση του 1973 είναι η διακοπή ενεργειακής τροφοδοσίας. Τότε αυθαίρετα από τις χώρες του ΟPEC, σήμερα από την Ρωσία, αλλά κυρίως με δική μας πρωτοβουλία μετά την απόφαση ΗΠΑ-ΕΕ για ενεργειακή απεξάρτηση από ένα μεγάλο και παραδοσιακό προμηθευτή. Σε κάθε περίπτωση η σημερινή κρίση ξεκινά και τελειώνει στην έλλειψη ενεργειακής προμήθειας, σήμερα στην Ευρώπη και αύριο σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η σημερινή κρίση ανέδειξε ακόμα μια κρίσιμη παράμετρο, που οι πολιτικές ηγεσίες των περισσότερων χωρών στην Δύση επέλεξαν πολύ διακριτικά και βολικά για αυτές - αφού στόχος τελευταία είναι η ανάδειξη μιας διαφορετικής ατζέντας - να αποκρύπτουν συστηματικά από τους πολίτες. Η παράμετρος αυτή δεν είναι άλλη από την ενεργειακή ασφάλεια που μέχρι τις αρχές του αιώνα που διανύουμε, αποτελούσε βασικό πυλώνα της ενεργειακής πολιτικής με τους άλλους δυο πυλώνες την οικονομία και το περιβάλλον. Έκτοτε έχουν αλλάξει πολλά με πλήρη ανατροπή των τότε δεδομένων.

Σήμερα όμως η ανάγκη ισχυροποίησης της ενεργειακής ασφάλειας επανέρχεται ως πρώτη προτεραιότητα στην χάραξη πολιτικής. Με αυτήν να βασίζεται κυρίως στην εξασφάλιση επαρκούς και συνεχούς ροής φυσικού αερίου αλλά και πετρελαίου και της επίτευξης λογικών τιμών χωρίς τις οποίες δεν μπορεί να λειτουργήσει ανταγωνιστικά η οικονομία. Με το φυσικό αέριο να έχει αναδειχθεί ως στρατηγικό καύσιμο αφού πλέον ένα μεγάλο, μερίδιο της παραγωγής ηλεκτρισμού εξαρτάται από αυτό ενώ λόγω του ότι ευθύνεται για το 50% των εκπομπών σε σύγκριση με τον άνθρακα, έρχεται να αντικαταστήσει τον μεγάλο ρυπαντή και άρα να αποτελέσει το καύσιμο γέφυρα κατά την ενεργειακή μετάβαση.

Αλλά για ποια ενεργειακή μετάβαση μιλάμε?

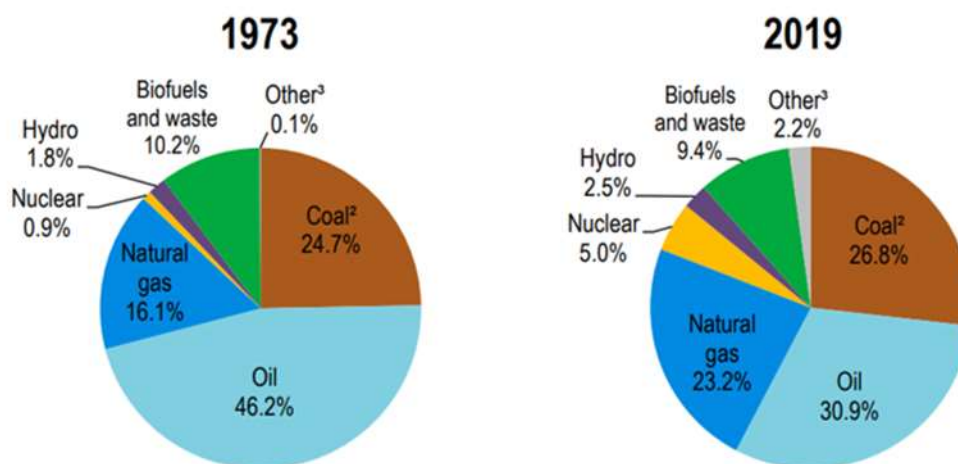
Με την υψηλή ενεργειακή εξάρτηση των περισσότερων χωρών στην ΝΑ Ευρώπη - μιλάμε για ένα μέσο όρο 50% και με ορισμένες χώρες να φθάνουν το 80% και 95%-είναι φανερό ότι η μείωση των καθαρών εισαγωγών ενέργειας πρέπει να αποτελέσει σταθερό στόχο τα επόμενα χρόνια.

Και δεν χρειάζεται ιδιαίτερη φαντασία για να δούμε ότι η σημερινή δύσκολη ενεργειακά κατάσταση περιπλέκεται ακόμα περισσότερο με την δέσμευση της παγκόσμιας κοινότητας και της ΕΕ ιδιαιτέρως, να μειώσουν εντυπωσιακά τις εκπομπές τα επόμενα χρόνια και να βαδίσουν προς το όραμα των μηδενικών εκπομπών μέχρι το 2050. Και το εύλογο ερώτημα που προκύπτει είναι εάν η σημερινή δύσκολη ενεργειακή συγκυρία μας επιτρέπει να συνεχίσουμε την προσκόλληση μας σε φιλόδοξους, και μάλλον απραγματοποίητους, περιβαλλοντικούς στόχους με

δεδομένη την αρνητική κατάσταση επι του πεδίου και την ανάγκη να εξασφαλίσουμε τις απαραίτητες ενεργειακές ροές που δυστυχώς οι ΑΠΕ ,προς το παρόν τουλάχιστον, δεν μπορούν να μας εγγυηθούν . Γιατί η διείδυση τους στο παγκόσμιο σύστημα παραμένει πολύ μικρή παρά τα \$ 3 τρισέκ. επενδύσεις τα τελευταία 12-15 χρόνια και γιατί απαιτείται ακόμα μεγαλύτερη προσπάθεια σε ερευνητικό, κατασκευαστικό και ρυθμιστικό επίπεδο ώστε να εξαπλωθούν περαιτέρω τα απαραίτητα δίκτυα μαζί με την δυνατότητα αποθήκευσης.

Και σε ότι αφορά την πολυπόθητη ενεργειακή μετάβαση σε καθαρά καύσιμα, που αποτελεί νομοτελειακή ανάγκη, πολλά μένουν να γίνουν ακόμα αφού αυτή στην ουσία αυτή δεν έχει καν ξεκινήσει εάν κρίνουμε από την μεταβολή του ενεργειακού ισοζυγίου τα τελευταία 50 χρόνια. Ενδεικτικό της μεγάλης αδράνειας που παρουσιάζει το παγκόσμιο ενεργειακό μίγμα είναι η παρατήρηση ότι το 1973 τα ορυκτά καύσιμα ευθύνονταν για το 87% της παγκόσμιας ενεργειακής κατανάλωσης ενώ το 2019 η συμμετοχή του είχε μειωθεί μόλις κατά 6.1% (frame) Με το 19.1% μα αντιστοιχεί στην πυρηνική ενέργεια (5.0%), τα υδροηλεκτρικά (2.5%), τα βιοκαύσιμα και απόβλητα (9.4%) και το υπόλοιπο (2.2%) να αντιστοιχεί σε όλο το φάσμα των ΑΠΕ.(frame)

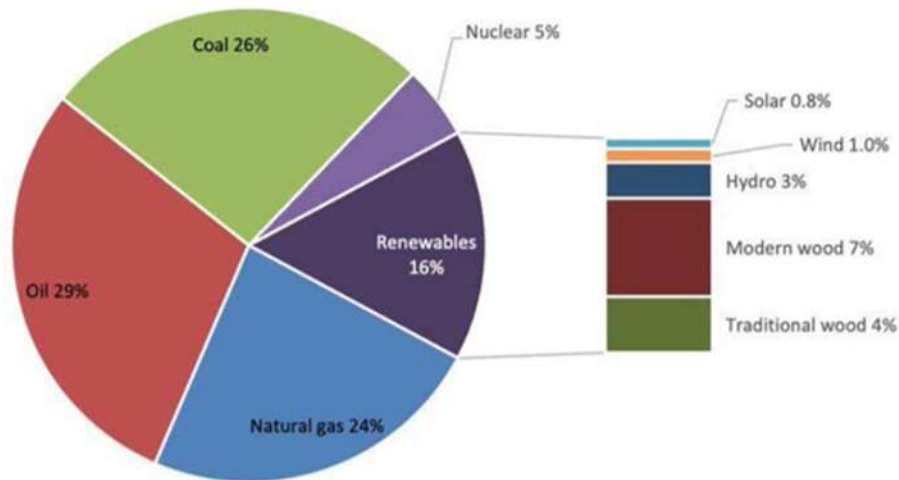
Share of World Total Energy Supply by Source, 1973 and 2019

Source: IEA Key World Energy Statistics 2021

Αλλά και σε επίπεδο ΕΕ βλέπουμε ότι παρά τις συστηματικές προσπάθειες πολλών δεκαετιών η συμμετοχή των ΑΠΕ παραμένει μικρή. Και ναι μεν η ΕΕ είναι αρκετά ποιο προχωρημένη σε σύγκριση με άλλες περιοχές του κόσμου όμως το μήνυμα ως προς την ανάγκη επιτάχυνσης της προσπάθειας είναι ξεκάθαρο. (frame)

Global Primary Energy Consumption by Source, 2020

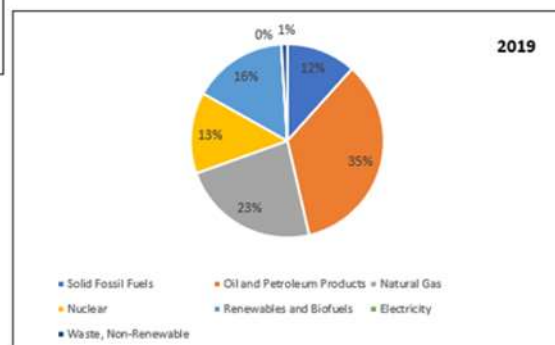
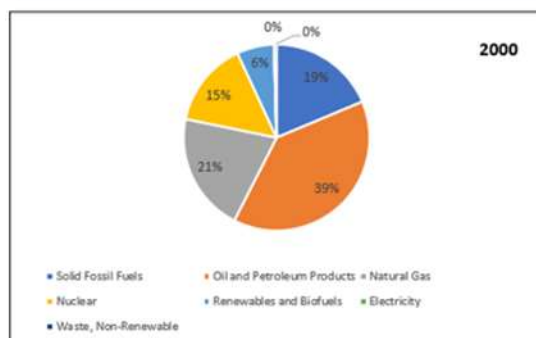

Source: IEA Key World Energy Statistics 2021

2

Συμπερασματικά, η ενδελεχής μελέτη και ανάλυση της δομής του ενεργειακού ισοζυγίου σε παγκόσμιο, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, σε σύνδεσμο με την κατανόηση των γεωπολιτικών εξελίξεων μας οδηγούν στην αναζήτησή μας για τις λύσεις του αύριο. Με το φυσικό αέριο και την πυρηνική ενέργεια να συνεργάζονται με τις ΑΠΕ προκειμένου να μειωθεί η και μηδενισθεί η χρήση άνθρακα και πετρελαίου μέσα στα επόμενα 40 με 50 χρόνια.

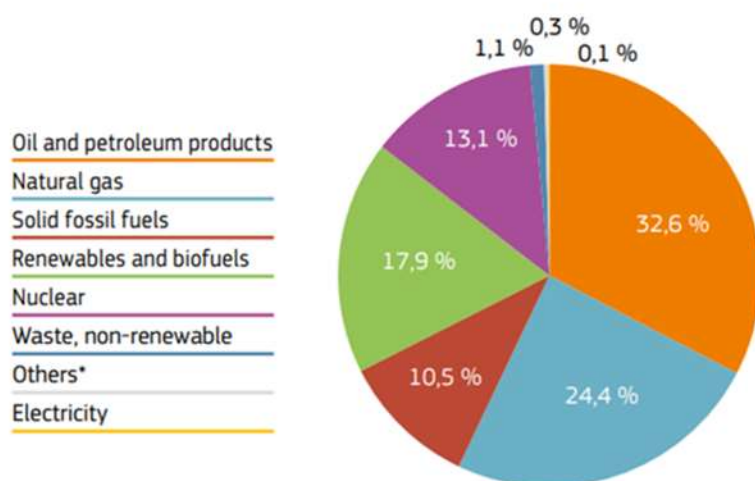
Energy Mix in EU-27, 2000 and 2019

Source: Eurostat

Gross Inland Consumption by Source in EU-27, 2020

Total = 1 340.1 Mtoe

Source: European Commission (2022) "EU Energy in Figures 2022"

4

Όλα αυτά τα θέματα και η εξεύρεση λύσεων στα ακανθώδη ενεργειακά προβλήματα της χώρας μας και της περιοχής μας θα συζητηθούν με λεπτομέρεια από τους εκλεκτούς προσκεκλημένους ομιλητές στις συνεδρίες που θα ακολουθήσουν. Με την περαιτέρω ανάπτυξη των τεχνολογιών να αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ενεργειακή μετάβαση, στο φετινό συνέδριο έχουμε συμπεριλάβει δυο ολόκληρες συνεδρίες για σχετικά θέματα που μεταξύ άλλων καλύπτουν το υδρογόνο, τα συστήματα CCUS, το βιομεθάνιο, την ηλεκτροκίνηση, τις κυψέλες καυσίμου (fuel cells) κ.α.

Ακόμα, στην φετινή συνάντηση, δίνουμε έμφαση στις ΑΠΕ και την ενεργειακή αποδοτικότητα αλλά και στις υποδομές φυσικού αερίου.

Όπως επίσης έχουμε οργανώσει δυο στρογγυλά τραπέζια για να συζητήσουμε τις επιπτώσεις της κρίσης στην οικονομία και τις επενδύσεις.

Δεν θα μακρηγορήσω άλλο και ευθύς αμέσως θα δώσω την σκυτάλη στον επόμενο ομιλητή που δεν είναι άλλος από την ιδιαίτερα γνωστή στο σημερινό ακροατήριο, κα Αλεξάνδρα Σδούκου, Γενική Γραμματέας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Κα Σδούκου έχετε τον λόγο.